

MUSHOLM A/S
Strandvejen 101
4281 Gørlev
CVR: 17895907

Virksomheder
J.nr. 2021-67278
2019-921
Ref. jeppj/mschu
Den 9. februar 2023

Afslag på ansøgning om miljøgodkendelse og placeringstilladelse til Havbruget Hesselø

Musholm A/S sendte den 10. december 2021 en ansøgning om miljøgodkendelse og ansøgning efter miljøvurderingsloven (VVM), og den 29. marts 2018 en ansøgning om placeringstilladelse til et nyt havbrug ved Hesselø i Kattegat, herefter benævnt "Havbruget Hesselø".

Afgørelse

Miljøstyrelsen meddeler hermed afslag på ansøgning om miljøgodkendelse til Havbruget Hesselø. Afslaget meddeles med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens¹ § 33 og indsatsbekendtgørelsens² § 8.

Miljøstyrelsen meddeler ligeledes afslag på ansøgning om placeringstilladelse til havbruget. Afslaget er meddelt med hjemmel i fiskerilovens³ § 66, stk. 1 og havbrugsbekendtgørelsens⁴ § 1.

For en god ordens skyld bemærkes, at med afslaget på miljøgodkendelse bliver ansøgningen efter miljøvurderingsloven⁵ uaktuel.

Sagens oplysninger

Miljøstyrelsen har hhv. den 10. december 2021 og den 29. marts 2018 modtaget ansøgning om miljøgodkendelse og ansøgning om placeringstilladelse til etablering og drift af Havbruget Hesselø. Projektet omfatter ifølge ansøgningsmaterialet en årlig nettoproduktion på 772 ton regnbueørreder og en udledning af maksimalt 40 ton kvælstof (N) og 4,4 ton fosfor (P) til havet.

Produktionen ønskes inden for følgende koordinater⁶:

Den ønskede placering af havbruget er angivet med koordinater i grader og minutter.		
Koordinat	N	Ø
SW	56° 11',269	011° 25'954
SØ	56° 11',269	011° 26'925
NØ	56° 11',809	011° 26'940
NW	56° 11',809	011° 25'953

¹ LBK nr. 100 af 19. januar 2022, lovbekendtgørelse om miljøbeskyttelse

² Indsatsbekendtgørelsen BEK nr. 449 af 11/04/2019, bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

³ LBK nr 261 af 21/03/2019, Bekendtgørelse af lov om fiskeri og fiskeopdræt (fiskeriloven)

⁴ BEK nr. 1489 af 06/12/2016, bekendtgørelsen om etablering og drift af havbrug

⁵ LBK nr. 1976 af 27/10/2021, lovbekendtgørelse om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

⁶ Ansøgning om miljøgodkendelse og placeringstilladelse

Ansøgningen om miljøgodkendelse indeholder blandt andet oplysninger om beregnede bruttotransporter ind i vandområder. Disse oplysninger fremgår af ansøgningens side 4 og denne afgørelses bilag 1. Beregningerne stammer fra DHI rapport for standardhavbrug B⁷, hvor DHI efterfølgende har beskrevet, at bruttotransporten til vandområderne er repræsentativ for havbrug placeret i hele zonen. DHI vurderer endvidere, at bruttotransporten er skalerbar, således at en opgjort bruttotransport ved udledning af 100 ton N, vil være den dobbelte ved udledning af 200 ton N. Musholm A/S har på den baggrund beregnet bruttotransporten ved en samlet udledning på de ansøgte 40 ton N.

Miljøstyrelsen vurderer, at den ansøgte aktivitet er omfattet af miljøbeskyttelseslovens § 33 og bekendtgørelse om godkendelse af listevirksomhed, listepunkt I205, og at aktiviteten dermed forudsætter en miljøgodkendelse. Miljøstyrelsen vurderer derudover, at aktiviteten er omfattet af havbrugsbekendtgørelsen og kræver en placeringstilladelse.

Afslag på ansøgning om miljøgodkendelse

Afslaget på ansøgning om miljøgodkendelse skyldes, at havbrugets ansøgte udledning af kvælstof (N) årligt til de vandplanområder, som fremgår af bilag 1, ikke er forenelig med miljømålene for områderne.

Miljøstyrelsen skal ved administrationen af lovgivningen, herunder bl.a. miljøbeskyttelsesloven, forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og sikre, at opfyldelsen af de miljømål, der er fastlagt i miljømålsbekendtgørelsen, ikke forhindres, jf. § 8, stk. 1, i indsatsbekendtgørelsen.

§ 8 omfatter alle former for påvirkning, der kan have indvirkning på vandforekomster, dvs. påvirkning af vandforekomsters kemiske og fysisk-kemiske forhold, herunder påvirkningen fra bl.a. næringsstoffer (kvælstof og fosfor).

Efter indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3 kan Miljøstyrelsen kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets tilstand og ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

Miljøstyrelsen skal derfor vurdere, om drift af havbruget er foreneligt med miljømålene for overfladevandområder i henhold til indsatsbekendtgørelsen, og styrelsen må, jf. § 8, stk. 2 og 3, kun træffe afgørelse, hvis afgørelsen ikke forringer vandforekomsters tilstand eller forhindrer opfyldelse af de konkret fastlagte miljømål. Ved vurdering af, om afgørelsen vil hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, skal det tages i betragtning, om påvirkningen neutraliseres (udlignes) senere i planperioden og således ikke vil forhindre, at de fastlagte mål nås.

Vandområdeplaner

Det fremgår af ansøgningen, at produktionen vil resultere i en mertilførsel af næringsstoffer til de omgivende vandplanområder. Tilførslen af næringsstoffer til de nærtliggende kystnære vandplanområder er opgjort for kvælstof. Der er ikke

⁷ Rapport af DHI A/S: Modellerings af lokaliteter til havbrug. Vurdering af miljøeffekter. Standardhavbrug B i havbrugszone B. Februar 2017. Ved Hanne Kaas, Mads Birkeland, og Flemming Møhlenberg

lavet en opgørelse for fosfor, men Miljøstyrelsen vurderer ikke, at en sådan vil lede til et andet resultat for afgørelsen.

Bruttotransporten af kvælstof fra havbruget til vandplanområderne er ifølge ansøgningen samlet på 21,274 ton ud af de i alt 40 ton kvælstof, som udledes fra havbruget. En fuldstændig oversigt over tilførsel til vandområder findes desuden i denne afgørelses bilag 1.

I denne afgørelse fremhæves særligt bruttotransport på 0,514 ton kvælstof til vandplanområdet "140, Djursland Øst", en transport på 0,498 ton til vandplanområde "154, Kattegat Læsø" og en transport på 0,962 ton til vandplanområde "219, Århus Bugt, syd, Samsø og Nordlige Bælthav", men havbruget medfører også langt større mængder til områderne "200, Kattegat Nordsjælland" og "139, Anholt". Sidstnævnte er i god økologisk tilstand, mens område "200, Kattegat Nordsjælland" er i moderat økologisk tilstand. I DHI rapporten for standard havbrug position B er område 205 og 200 lagt sammen med en bruttotransport på (afrundet) 36 ton ved en udledning på 100 ton, hvilket omregnet er 14,4 ton for en udledning på i alt 40 ton. Område 205 fremgår ikke af ansøgningen eller denne afgørelses bilag 1, men det må være en fejl, da det meste N må forventes at gå til område 205 og ikke område 200 som anført. Område "205, Kattegat, Nordsjælland >20 m" er i god økologisk tilstand.

Den nyeste viden om vandområdernes tilstand findes i udkast til Vandområdeplaner for 2021-2027⁸, Vandplan 3, som var i høring til 22. juni 2022. I høringsudkastene var der lavet en samlet klassificering af tilstandene i vandområderne, 140, 154 og 219, på baggrund af en tilstandsvurdering for de tre kvalitetselementer: fytoplankton, rodfæstede planter og bentiske invertebrater, som ses af tabellen herunder:

Tabel 1. Klassificering af områderne 154, 140 og 219.

Vandplanområde	Bunddyr	Fytoplankton	Rodfæstede bundplanter	Samlet økologisk tilstand
Kattegat Læsø, 154	God økologisk tilstand	Høj økologisk tilstand	Moderat økologisk tilstand	Moderat økologisk tilstand
Djursland Øst, 140	God økologisk tilstand	Moderat økologisk tilstand	Ukendt tilstand	Moderat økologisk tilstand
Århus Bugt, syd, Samsø og Nordlige Bælthav, 219	Moderat økologisk tilstand	Ringe økologisk tilstand	Ringe økologisk tilstand	Ringe økologisk tilstand

Vandområde 140, Djursland Øst

Der er beregnet en bruttotransport på 0,514 ton kvælstof fra havbruget til vandplanområde 140, Djursland Øst. I den gældende vandområdeplan for 2015-2021, Vandplan 2, er indsatsbehovet for vandområderne 138, 139 og 140 (samlet) opgjort til minus 202,8 ton N årligt. Det negative indsatsbehov er beregnet under forudsætning af, at alle indsatser i området og de omkringliggende områder bliver realiseret, samt at atmosfæriske depositioner og udenlandske kilder reduceres ift. udgangspunktet i planen. I Vandplan 3 er tilstanden for vandområde 140 fortsat vurderet til moderat økologisk tilstand, og der er opgjort et positivt indsatsbehov på 206 ton N årligt.

⁸ Vandområdeplanerne 2021-2027 var i offentlig høring frem til den 22. juni 2022.

Et negativt indsatsbehov i Vandplan 2 kan ifølge vejledningen til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter⁹ kapitel 8.3.3 ses som en mulighed for øget belastning/potentielt råderum. Det skal dog bemærkes, at indsatsbehovet er teoretisk beregnet under forudsætning af, at alle planlagte indsatser i de tilstødende vandområder opfyldes, samt at de nærliggende vandområder også kommer i god økologisk tilstand. Af vejledningen fremgår det således videre side 46, at *"Råderummet vil alene kunne anvendes, såfremt det sker under hensyntagen til, at målbelastningen ikke overskrides (også i andre vandområder), at det vurderes, at der ikke vil ske en tilstandsforringelse for et eller flere kvalitetselementer, samt at det ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål ved udgangen af planperioden. I den forbindelse kan det være relevant at inddrage nyeste overvågningsdata med henblik på at understøtte vurderingen, særligt hvis der er forløbet flere år efter vandområdeplanernes offentliggørelse"*.

For de tilstødende vandområder – dvs. vandområde 138, Hevring Bugt, og 219, Århus Bugt syd, Samsø og Nordlige Bælthav - er tilstanden for begge ringe økologisk tilstand, jf. den seneste tilstandsvurdering ifm. Vandplan 3. Dette var også tilfældet ved tilblivelsen af Vandplan 2. Afgørelsen tager udgangspunkt i de gældende vandplaner, dvs. Vandplan 2, men det skal dog bemærkes, at der i udkast til Vandplan 3 er planlagt indsatser på 49,7 ton kvælstof i område nr. 219, mens der ikke er et indsatsbehov for område nr. 138, men forudsætningen for, at området kan komme i god økologisk tilstand, er at de planlagte indsatser opstrøms i Randers Fjord realiseres.

Nedenstående tabel er udarbejdet på baggrund af tilstandsvurderingerne fra Vandplan 2 til Vandplan 3 og viser udviklingen i tilstanden fra Vandplan 2 til Vandplan 3.

Tabel 2.

Vandplanområde	Bunddyr	Fytoplankton (klorofyl)	Rodfæstede bundplanter	Samlet økologisk tilstand
Hevring Bugt, 138	moderat -> moderat	God -> moderat	Ringe -> ringe	Ringe -> Ringe
Djursland Øst, 140	Ukendt -> god	Moderat -> moderat	Ukendt -> ukendt	Moderat -> moderat
Århus Bugt, syd, Samsø og Nordlige Bælthav, 219	Ukendt -> moderat	Moderat -> ringe	Ringe -> ringe	Ringe -> ringe

Ved vurderingen af det ansøgte projekts forenelighed med indsatsbekendtgørelsens § 8 lægger Miljøstyrelsen vægt på følgende:

1. Den samlede økologiske tilstand for områderne 138, 140 og 219 er uændret i forhold til 2015, hvor Vandplan 2 blev udarbejdet. Tilstanden for de enkelte kvalitetselementer er derimod enten uændret eller faldet i perioden. For kvalitetselementet "fytoplankton" går tilstanden fra god til moderat i vandområderne 138 og 140, mens den går fra moderat til ringe i vandområde 219. Der er således ikke mulighed for at anse det negative indsatsbehov som et råderum for yderligere udledning til område 140, Djursland Øst, i Vandplan 2.

⁹ Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, Miljøstyrelsen, 2017

2. Miljøstyrelsen har taget udgangspunkt i de gældende vandplaner, dvs. Vandplan 2, men vurderingen understøttes af, at der også i Vandplan 3 er beregnet et indsatsbehov i områderne 140 og 219. Planerne er ikke vedtaget endnu, men viser, at der fortsat er et behov for reduktioner i kvælstofudledningen til disse to områder, hvis områderne skal opnå god økologisk tilstand, som er målsætningen.

Vandplanområde 140, Djursland Øst, er blot et af flere områder, som påvirkes af havbruget. Som det fremgår af bilag 1, vil havbruget udlede kvælstof til en række områder, hvor målsætningen om god økologisk tilstand endnu ikke er opnået, og hvor målopfyldelsen forudsætter reduktioner i kvælstofbelastningen i Vandplan 3.

3. For så vidt angår spørgsmålet om eventuel neutralisering senere i planperioden fremgår det af ansøgningen, at i *"tillæg til fuld efterlevelse af den danske og internationale miljølovgivning, samt til økologibestemmelserne, er MUSHOLM A/S indstillet på at etablere supplerende tiltag, der kan styrke den lokale indsats til forbedret klima, biodiversitet, og miljø. Dette foreslår MUSHOLM finder sted i samarbejde med Odsherred Kommune og lokale NGO'er. Ideerne hertil er nøjere belyst på <https://www.fremtidenshavbrug.dk/>."* Det fremgår dog ikke af ansøgningen om miljøgodkendelse eller hjemmesiden, hvordan eller om udledningen til områderne neutraliseres senere i planperioden, og Miljøstyrelsen har ikke kendskab til indsatser ud over de allerede planlagte indsatser i vandområdeplanerne. Planerne er under alle omstændigheder ikke konkrete nok til at kunne indgå i vurderingen.

Placering i udvidet militært fare- og øvelsesområde

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har i et høringssvar til Miljøstyrelsen den 4. april 2022 oplyst, at det ansøgte område i dag anvendes som såkaldt fare- og restriktionsområde til brug for trænings- og øvelsesaktiviteter for Forsvarets operative enheder. Det fremgår videre, at etablering af havbrug inde i fare- og restriktionsområdet vil være uforeneligt med gennemførelse af militære træningsaktiviteter, der omfatter sejlads og skydning. Området er afgørende for Forsvarets evne til at gennemføre den nødvendige træning og øvelsesaktivitet. Såfremt havbruget etableres som planlagt, vil det ifølge Ejendomsstyrelsen de facto betyde et uacceptabelt nedsat træningsmæssigt udbytte for Forsvaret.

På foranledning af Miljøstyrelsen oplyste Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse supplerende den 30. juni 2022 bl.a. følgende:

- Etablering af havbrug generelt og specifikt havbrugene Regnar Lodbrog, Margrethe I og "Position B" inde i henholdsvis det udvidede og det eksisterende militære fare- og træningsområde er ikke foreneligt med militære træningsaktiviteter. Det er således ikke muligt for Forsvaret at sameksistere med havbrug.
- Forsvarets opgaver medfører afledte træningsbehov på, under og over havoverfladen. Der forventes i de kommende år at være en yderligere udvikling i træningsbehovet, der vil medføre nye aktivitetsmønstre i øvelsesområderne og farvandet omkring Sjællands Odde og Hesselø.

Forsvaret gennemfører sejlene træningsaktiviteter, egentlige øvelser, helikopterflyvning, droneflyvning, skarpe skydninger og sprængninger i området. Aktiviteterne gennemføres på og under havoverfladen samt i luften,

såvel flyvende umiddelbart over havoverfladen med høj fart som i øvrige højder. Træningsaktiviteterne gennemføres året rundt og med størst intensitet i sommerhalvåret, hvor aktiviteter gennemføres på ugentlig basis. Der vil tillige være deltagelse med enheder fra allierede nationer, der råder over kapaciteter, som dansk forsvar ikke har.

Placeringen af træningsområderne ved Sjællands Odde og Hesselø har afgørende betydning for Søværnet af flere årsager.

- Etablering af fysiske installationer i form af havbrug, net mv. vil udgøre en fysisk hindring for sejlads og skydning, der de facto vil gøre udvidelsen af træningsområdet ubrugelig for sejlene enheder. Dermed vil Søværnet miste muligheden for at bruge træningsområdet som ét stort sammenhængende område. Hertil kommer nødvendig udførelse af større sprængninger på og under havoverfladen, som vurderes at ville påvirke fisk og skaldyr i havbrugene over lange afstande.

Såfremt etablering af havbrug medfører, at Forsvaret ikke kan udnytte udvidelsen af det militære træningsområde, vil det påvirke mulighederne for, at Søværnets enheder og allieredes kapaciteter kan gennemføre den nødvendige militære træning og øvelsesaktivitet. Det vil i sidste ende medføre væsentlige konsekvenser for enhedernes operative effektivitet, når de skal indsættes i internationale operationer eller i forsvaret af farvandet omkring Danmark, der er betinget af den sikkerhedspolitiske situation. Derudover vil det kunne påvirke samarbejdet med allierede og andre nære samarbejdspartnere, som er en afgørende forudsætning for rigets sikkerhed.

Miljøstyrelsens vurdering og konklusion

Indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3, indebærer, at der ikke kan meddeles tilladelse til merudledning af kvælstof til kystvandområder i forhold til den faktiske udledning på tidspunktet for afgørelsen, når der ikke er målopfyldelse i området på grund af kvælstofbelastning, og der er opgjort et kvælstofreduktionsbehov, idet vandområderne ved planperiodens udløb herved ville have en ringere tilstand eller et højere belastningsniveau end forudsat med fastlæggelsen af indsatsprogrammerne.

Som det fremgår af ovenstående redegørelse, vurderer Miljøstyrelsen ikke, at der kan tillades en merudledning til blandt andet område 140, Djursland Øst. I Vandplan 2 er der ikke et indsatsbehov for kvælstof i dette område, men forudsætningerne for at udnytte det beregnede negative indsatsbehov er efter Miljøstyrelsens vurdering ikke til stede.

Derudover fremgår det af udkast til Vandplan 3, at vandområde 140 er i moderat økologisk tilstand, og der er således ikke målopfyldelse. Hertil kan det bemærkes, at der er planlagt indsatser på i alt 206 ton kvælstof for at nå målbelastningen i området. En mertilledning på 0,514 ton kvælstof vil dermed forudsætte, at udledningen neutraliseres senere i planperioden, for at målbelastningen i 2027 fortsat kan nås. Miljøstyrelsen har imidlertid ikke kendskab til indsatser, som sikrer, at påvirkningen neutraliseres senere i planperioden. Miljøstyrelsen vurderer på den baggrund, at projektet vil medføre, at målbelastningen ikke kan nås, hvilket er en forudsætning for målopfyldelse.

For vandområde 219 fremgår det af udkast til Vandplan 3, at dette vandområde er i ringe økologisk tilstand. Der er planlagt indsatser på 49,7 ton kvælstof. Miljøstyrelsen vurderer på den baggrund, at projektet vil betyde, at målbelastningen ikke kan nås i området, og at en mertilførsel på 0,962 ton kvælstof til vandområde 219 derfor vil hindre målopfyldelse i vandområdet.

Herudover vil der ske mertilledning til en række andre vandområder i mængder, som også ville forudsætte neutralisering, jf. bilag 1, herunder område ”222, Kattegat Ålborg Bugt”, som er i dårlig økologisk tilstand.

Det er på baggrund af ovenstående Miljøstyrelsens samlede vurdering, at det ansøgte projekt indebærer en mertilledning til vandområder, hvor der ikke er målopfyldelse, jf. denne afgørelses bilag 1, og som ikke neutraliseres senere i planperioden, hvorfor det vurderes, at påvirkningen fra det ansøgte havbrug vil hindre målopfyldelse. Ansøgningen om miljøgodkendelse kan derfor ikke imødekommes, jf. indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3.

Placering i udvidet militært fare- og øvelsesområde

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har i to høringssvar gjort Miljøstyrelsen opmærksom på, at det område, hvor havbruget er søgt placeret, anvendes af Forsvaret som såkaldt fare- og restriktionsområde, og at etablering af havbrug i området vil være en hindring for Forsvarets evne til at gennemføre nødvendig træningsaktivitet af betydning for den nationale sikkerhed.

Placeringstilladelser meddeles efter havbrugsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 1489 af 6. december 2016), der er udstedt med hjemmel i fiskeriloven (lovbekendtgørelse nr. 261 af 21. marts 2019 med senere ændringer).

Efter fiskerilovens § 66, stk. 1, må opdræt af fisk på dansk fiskeriterritorium kun finde sted efter tilladelse fra Miljøstyrelsen.

Det fremgår af bemærkningerne til bl.a. fiskerilovens § 66, at bestemmelsen er en videreførelse af § 14 i saltvandsfiskeriloven om krav til tilladelse til havbrug, der etableres i saltvandsområder.

Efter den tidligere gældende saltvandsfiskerilovs (lovbekendtgørelse nr. 803 af 11. november 1998) § 14, stk. 1, 1. pkt., måtte opdræt af fisk, krebs og bløddyr samt alger kun finde sted efter tilladelse fra ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri.

Det fremgår af bemærkningerne til saltvandsfiskerilovens § 14, at området indtil da var blevet administreret efter saltvandsfiskerilovens bestemmelser om etablering af havbrug og under hensyn til forvaltningen af statens højhedsret over søterritoriet.

Det fremgår bl.a. videre om den nye regulering, at det i forbindelse med forvaltningen vil sikres, at tilladelser til etablering af havbrug sker i henhold til anden lovgivning, herunder miljø- og fredningslovgivning, og i overensstemmelse med de interesser og hensyn, der ligger bag denne lovgivning.

Bemærkningernes angivelse heraf skal efter Miljøstyrelsens opfattelse ikke anses for en udtømmende beskrivelse af, hvordan området skal administreres, herunder hvilke hensyn der kan eller skal inddrages i forbindelse med behandlingen af ansøgninger på området. Der vil således f.eks. ud over inddragelse af interesser og

hensyn, der ligger bag anden lovgivning, også skulle tages hensyn til fiskerilovens bestemmelser.

Efter Miljøstyrelsens opfattelse må det følge heraf, at hensynet til eventuelle særlige statslige interesser, herunder som følge af statens højhedsret over søterritoriet, (fortsat) vil kunne inddrages i forbindelse med vurderingen af ansøgninger om placeringstilladelser.

Dette omfatter efter styrelsens opfattelse også hensyn til nationale sikkerhedspolitiske forhold, herunder sikring af tilstrækkelige og relevante øvelsesområder for at militæret kan opretholde en høj operationel standard.

Miljøstyrelsen finder videre ikke, at havbrugsbekendtgørelsens liste over obligatoriske høringsparter afskærer Miljøstyrelsen fra at inddrage relevante høringssvar fra andre myndigheder og organisationer end de i bekendtgørelsens oplistede i forbindelse med styrelsens behandling af ansøgninger om placeringstilladelse efter bekendtgørelsens § 3, stk. 2.

Miljøstyrelsen skal i den forbindelse bemærke, at styrelsen som følge af det såkaldte undersøgelsesprincip har ansvaret for, at de nødvendige oplysninger foreligger, og at de nødvendige undersøgelser foretages, inden der træffes afgørelse, herunder i form af høring af relevante myndigheder. Der kan videre henvises til, at det fremgik af den tidligere gældende saltvandsfiskerilovs § 14, stk. 1, som fiskerilovens § 66 er en videreførelse af, jf. oven for, at relevante myndigheder og organisationer, som berøres af en etablering af havbrug, ville blive hørt.

Miljøstyrelsen finder på den baggrund, at de hensyn til nationale sikkerhedspolitiske interesser, som Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse rejser i deres høringssvar, bør inddrages i forbindelse med vurderingen af ansøgninger om placeringstilladelser.

Miljøstyrelsen finder i lyset af høringssvarene fra Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, at der ikke - selv hvis det ville være muligt at imødekomme ansøgningen om miljøgodkendelse til etablering af havbrug i området - kan meddeles placeringstilladelse til havbruget.

Miljøstyrelsen har i den forbindelse navnlig lagt vægt på, at Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse i deres høringssvar bl.a. har tilkendegivet, at området anvendes af Forsvaret som såkaldt fare- og restriktionsområde, og at etablering af havbrug i området vil være en hindring for Forsvarets evne til at gennemføre nødvendig træningsaktivitet af betydning for den nationale sikkerhed.

Høring

Miljøstyrelsen modtog d. 7. september 2022 høringssvar fra Musholm A/S efter partshøring af udkast til afgørelse om afslag dateret den 11. juli 2022. Høringssvarene omfatter 7 overordnede indsigelser. Høringssvarene vedlægges som bilag til denne afgørelse.

1. Staten underkender sin egen placeringsudpegning og miljøvurdering

Musholm betegner DHI's modellering af lokaliteter til havbrug¹⁰ som projektets VVM-redegørelse, og undrer sig derfor over, at "Miljøstyrelsen underkender [...] sin egen VVM-redegørelse".

Det er korrekt, at Miljø- og Fødevareministeriet ved NaturErhvervstyrelsen i september 2016 indgik kontrakt med DHI om projektet "Modellering af lokaliteter til havbrug". Følgende fremgår af rapporten fra februar 2017 https://mst.dk/media/147859/dhi2017_standardhavbrugh.pdf :

"Baggrunden for projektet er forklaret i Miljø- og Fødevareministeriets udbudsmateriale og er citeret nedenfor (MFVM 2016):

"I Fødevare- og landbrugspakken fra december 2015 indgår en vækstplan for akvakultur. Om havbrug fremgår det at "Vækst for havbrug vil ske ved udpegnings af konkrete lokaliteter, hvor havbrug kan etableres under hensyn til andre aktiviteter på havet, miljøet og vandplansområder, samt ved at sikre, at der kan ske kompensationsopdræt til fjernelse af kvælstof og fosfor. Med den nuværende viden skabes der grundlag for at anvende et miljømæssigt råderum på 800 ton kvælstof til havbrugsproduktion.

Udviklingsmulighederne for havbaserede akvakulturanlæg ligger bl.a. i en optimal placering af anlæggene både i forhold til produktionsforhold som infrastruktur, men også i forhold til miljøforhold som næringsstofpåvirkning, vandkvalitet samt strøm- og bundforhold. Det allerede identificerede råderum på 800 tons N findes i Kattegat uden for en sømil fra basislinjen. For nærværende er der ikke identificeret råderum i andre farvande.

Ved ansøgning om miljøgodkendelse og placeringstilladelse skal placeringen af et akvakulturanlæg vurderes konkret i forhold til en række faktorer. Ved på forhånd at foretage en vurdering af, hvor det vil være muligt at placere fremtidige akvakulturanlæg på havet, vil det sandsynligvis kunne fremskynde godkendelsesprocessen".

Det fremgår videre af rapporten under afsnit 1.2, at "Formålet med projektet "Modellering af lokaliteter til havbrug" er med baggrund i det identificerede råderum i de åbne havområder på 800 ton kvælstof at tilvejebringe viden, der støtter ministeriets udpegnings af egnede områder til produktion af regnbueørred i Kattegat."

Det fremgår videre af rapporten under afsnit 1.3, at *Det skal bemærkes, at undersøgelsen alene giver en vurdering af miljøeffekterne ved placering af ét enkelt standardhavbrug. Hvis der ansøges om andre placeringer, kan det betyde, at tilførsler og påvirkning af vandplan – og Natura 2000 områder skal genberegnes.*

Det skal desuden bemærkes at i forbindelse med en konkret ansøgning om miljøgodkendelse, skal udledningerne fra havbruget indgå i en samlet vurdering af udledningerne til området og vurderes i forhold til miljøtilstand og det eventuelle råderum eller indsatsbehov. I forhold til Natura2000 områder kræver

¹⁰ Modellering af lokaliteter til havbrug. Vurdering af miljøeffekter. Standardhavbrug B i havbrugszone B. DHI A/S, 3. februar 2017

en miljøgodkendelse af et havbrug altid en konkret vurdering, der tager udgangspunkt i den endelige placering, størrelse mv. af det konkrete havbrug. Disse vurderinger kan ikke foretages alene på baggrund af oplysningerne fra dette projekt.

Miljøstyrelsen må således afvise, at DHI's rapport har karakter af en miljøvurdering efter reglerne i miljøvurderingsloven.

Musholm har i forbindelse med høringssvaret vedlagt et notat fra DHI A/S, hvor DHI skriver følgende vedr. projektets påvirkning af vandområdeplanerne:

"Vurderingen påviser ingen ændringer i vandplanområdernes vandkvalitet (næringsstoffer, primærproduktion, klorofyl, sigtdybde og iltforhold), og ingen berigelse af sedimentet i områderne på grund af havbrugsdriften og der forventes derfor ikke ændringer i vandplanområdernes økologiske tilstand mht. de kvalitetselementer, som potentielt kunne påvirkes (klorofyl, bundfauna og ålegræs), ligesom transport af næringsstoffer ind i vandområderne er ubetydelige for den økologiske tilstand."

Miljøstyrelsen fastholder imidlertid, at transporten af kvælstof fra havbrugsprojektet til vandområderne vil udgøre en væsentlig hindring i forhold til at begrænse den samlede udledning til vandområder, så målbelastningerne ikke overskrides. Som nævnt ovenfor er det en forudsætning for at opnå målopfyldelse, at målbelastningerne ikke overskrides. Det er således ikke tilstrækkeligt til at opnå miljøgodkendelse, at projektet i sig selv ikke medfører en ændring i tilstandsklasse for en af de tre kvalitetselementer, når der er behov for indsatser, for at vandplanområdet kan opnå målopfyldelse.

2. Udkastet til afslag ses ikke at have hjemmel i miljøbeskyttelsesloven eller indsatsbekendtgørelsen

Musholm skriver i sit høringssvar bl.a.: *"Miljøstyrelsen henviser i sit udkast til afgørelse til en vejledning for Indsatsbekendtgørelsen (uden nærmere specifikation; vejledningen er på 60 sider). MUSHOLM A/S ser ikke godtgjort at denne vejledning, og særligt tolkningen heraf, er forankret i lovgivningen. Miljøstyrelsen kan derfor ikke træffe afgørelse med udgangspunkt i vejledningen, da vejledningen ikke er forankret i lovgivningen, og da afgørelsen ellers vil risikere at få karakter af "skøn under regel". Baseret på VVM-redegørelsens konklusioner er det således vores vurdering, at et eventuelt afslag ikke ses at have hjemmel i lovgivningen, herunder navnlig miljøbeskyttelsesloven."*

Miljøstyrelsen skal hertil bemærke, at den omhandlede vejlednings kapitel 8 fastslår, at indsatsbekendtgørelsens § 8 fastsætter den overordnede ramme for, at myndigheder ved administration af lovgivningen inden for deres respektive ressort ikke forringer vandforekomsters tilstand eller forhindrer opfyldelse af de konkret fastlagte miljømål.

Vejledningen understreger således myndighedernes forpligtelse til som led i administrationen af lovgivningen at forebygge forringelse samt ikke at hindre opnåelse af målet om god tilstand gældende for vandforekomster, dvs. afgrænsede og karakteriserede overfladevandområder eller grundvandsforekomster med et konkret fastlagt miljømål, jf. lov om vandplanlægning, § 2, stk. 1, nr. 10-12.

Vejledningens fortolkningsbidrag i kapitel 8.1.- 8.3 er baseret på EU-domstolens fortolkning af vandrammedirektivet, hvis centrale formål er at forebygge forringelser af og forbedre overfladevandets og grundvandets tilstand.

Idet Miljøstyrelsen tillader sig at gå ud fra, at Musholm ikke anfægter selve indholdet af vejledningen, men alene Miljøstyrelsens anvendelse af vejledningen i den konkrete sag, skal styrelsen understrege, at nærværende afslag er truffet ud fra en konkret vurdering og på baggrund af de overordnede retningslinjer og fortolkningsbidrag, som vejledningen omhandler. Det er ikke Miljøstyrelsen som godkendelsesmyndighed efter miljøbeskyttelsesloven og fiskeriloven eller andre myndigheder for den sags skyld, der skal forholde sig til de retningslinjer, der fremgår af vejledningen. Miljøstyrelsen skal træffe konkrete afgørelser inden for rammerne af - i dette tilfælde miljøbeskyttelseslovens § 33 og fiskerilovens § 66 - og under hensyn til den forpligtelse til beskyttelse af vandforekomster, der er udmøntet i indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3, jf. § 20, stk. 7 i lov om vandplanlægning LBK nr 126 af 26/01/2017. Det kan i øvrigt tilføjes, at det er forudsat i lovbemærkningerne til forslag til lov om vandplanlægning¹¹, at

Med hensyn til de retningslinjer, som fremgår af de offentliggjorte udkast til vandplaner for første planperiode, og som har vejledende karakter, vil der i tilknytning til udstedelse af regler om indsatsprogrammer kunne udarbejdes en vejledning med henblik på at tilgodese myndigheders behov for vejledning om indsatsprogrammets gennemførelse i forhold til de enkelte foranstaltninger i overfladevandområder og grundvandsforekomster.

Miljøstyrelsen må således afvise, at styrelsen i denne konkrete sag har sat skøn under regel, og at afgørelsen savner hjemmel.

Miljøstyrelsen skal i den forbindelse for en god ordens skyld oplyse, at Musholms forståelse miljøbeskyttelseslovens § 33, bygger på en misforståelse. Miljøstyrelsen er selvfølgelig enig i, at bestemmelsen skal forstås således, at fornøden miljøgodkendelse skal meddeles, såfremt miljøgodkendelsen vil være i overensstemmelse med de miljømæssige hensyn, som miljøbeskyttelsesloven varetager. Tilsvarende skal et afslag kunne begrundes i saglige, miljømæssige hensyn efter miljøbeskyttelsesloven. Det betyder i praksis, at en godkendelse eller et afslag ikke kan begrundes i hensyn, der ikke er varetaget af miljøbeskyttelsesloven.

Lovens § 1, stk. 2 angiver specifikt beskyttelsesobjektet for miljøbeskyttelsesloven, nemlig luft, vand, jord og undergrund. Der må således ikke meddeles godkendelse, medmindre godkendelsesmyndigheden vurderer, at virksomheden (i øvrigt) kan drives på stedet uden at påføre omgivelserne forurening, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, jf. miljøbeskyttelseslovens kapitel 1 og godkendelsesbekendtgørelsens § 18, stk. 1, nr. 2. Godkendelsesmyndigheden er med andre ord forpligtet til at respektere de miljøkvalitetskrav, der måtte fremgå af anden lovgivning, herunder lov om vandplanlægning, der implementerer vandrammedirektivet. Det er således en misforståelse, at et afslag på en godkendelse ikke har hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 33, hvis det er begrundet i regler, der fremgår af anden lovgivning. Det er heller ikke det Gorm Møller mener med det citat, der er gengivet fra den kommenterede miljøbeskyttelseslov i

¹¹ Forslag til Lov om vandplanlægning 2013/1 LSF 71

høringssvaret.

3. Miljøstyrelsen forholder sig ikke til VVM-redegørelsen

Musholm kritiserer, at Miljøstyrelsen ikke har foretaget en nærmere, selvstændig vurdering af DHI's rapport og draget de ifølge redegørelsen oplagte konklusioner, hvilket også rejser principielle betænkeligheder i forhold til officialprincippet samt "forbuddet mod skøn under regel".

Miljøstyrelsen henviser til ovenstående svar under punkt 1.

4. Hesselø Havbrugs ansøgning skal vurderes ud fra det rets- og planlægningsgrundlag, der var gældende omkring ansøgningstidspunktet.

Det er MUSHOLM A/S' opfattelse, at Hesselø Havbrug skal vurderes ud fra det grundlag, der var gældende på ansøgningstidspunktet.

Miljøstyrelsen er ikke enig heri. Miljøstyrelsen har truffet afgørelse på baggrund af de regler og de aktuelle tilstandsvurderinger, der forelå på afgørelsestidspunktet. Dette er helt i overensstemmelse med praksis.

5. Alternativ placering af Hesselø Havbrug i militært øvelsesterræn

Musholm ønsker, at Miljøstyrelsen finder en alternativ placering til det ansøgte havbrug. Miljøstyrelsen kan hertil oplyse, at styrelsen ikke på forhånd kan pege på en egnet placering, da en ændret placering forudsætter en konkret sagsbehandling på baggrund af en fornyet ansøgning om miljøgodkendelse og placeringstilladelse.

6. Miljøstyrelsen ser bort fra forslag om supplerende miljøtiltag til neutralisering af næringsstoffer

Musholm anfører, at MUSHOLM A/S parallelt med etablering af Hesselø Havbrug vil kunne effektuere en betydelig neutralisering af næringsstoffer i den kommende vandplansperiode.

MUSHOLM A/S er derfor indstillet på at indgå i en dialog med Miljøstyrelsen herom, idet MUSHOLM A/S mener, at dette kan få afgørende betydning for sagens afgørelse.

Miljøstyrelsen skal hertil oplyse, at der ikke pt foreligger nærmere retningslinjer for, hvem der har ansvaret for, og hvordan en evt. neutralisering i planperioden ville kunne udmøntes, og hvordan det i givet fald kunne indgå i sagsbehandlingen af en godkendelse. Miljøstyrelsen har derfor ikke mulighed for at vejlede ansøgere herom, sådan som foreslået af Musholm. Da der ydermere ikke foreligger konkrete forslag, som ville kunne indgå i de beregninger, som styrelsen har lagt til grund for afgørelsen om afslag, og da placeringen af det ansøgte havbrug på grund af interessekonflikten med forsvaret heller ikke vil kunne imødekommes, så fastholder Miljøstyrelsen afslaget på det foreliggende grundlag.

Klagevejledning

Følgende kan klage over afgørelsen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet

- afgørelsens adressat
- enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald
- kommunalbestyrelsen

- Styrelsen for Patientsikkerhed
- landsdækkende foreninger og organisationer i det omfang, de har klageret over den konkrete afgørelse, jf. miljøbeskyttelseslovens §§ 99 og 100.
- lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø eller rekreative interesser som formål, og som har ønsket underretning om afgørelsen jf. miljøbeskyttelseslovens § 100, stk. 1.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID/MitID.

Klagen sendes gennem Klageportalen til Miljøstyrelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Miljøstyrelsen i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 900 for private og kr. 1800 for virksomheder og organisationer. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Du kan læse mere om gebyrordningen og klage på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside (<https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/>).

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Miljøstyrelsen videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget senest 4 uger fra afgørelsen er meddelt. En frist, der udløber på en lørdag eller søndag, forlænges til den følgende hverdag. Det bemærkes, at klagefristen kan udløbe på forskellige tidspunkter for afgørelsens modtagere, afhængig af om afgørelsen er meddelt den enkelte digitalt eller pr. brev.

Søgsmål

Hvis man ønsker at anlægge et søgsmål om afgørelsen ved domstolene, skal det ske senest 6 måneder efter, at Miljøstyrelsen har meddelt afgørelsen.

Offentliggørelse

Miljøstyrelsens afgørelse annonceres og offentliggøres udelukkende digitalt. Materialet kan tilgås på www.mst.dk.

Offentligheden har adgang til sagens øvrige oplysninger med de begrænsninger, der følger af lovgivningen.

Med venlig hilsen

Jeppe Jensen
Specialkonsulent
jeppj@mst.dk

Bilag 1. Tilstandsvurdering af vandområder (vandområdeplaner 2021-2027) og kvælstofbelastning fra havbruget.

Område/nr/N-kg	Vandområde ID	N-belastning i kg	Bunddyr (bentiske invertebrater)	Fytoplankton (klorofyl)	Rodfæstede bundplanter (eks. Ålegræs og vandaks)	Samlet økologiske tilstand
Djursland Øst	140	514	God økologisk	Moderat økologisk	Ukendt	Moderat økologisk
Kattegat Læsø	154	498	God økologisk	Høj økologisk	Moderat økologisk	Moderat økologisk
Århus Bugt, syd, Samsø og Nordlige Bælthav	219	962	Moderat økologisk	Ringe økologisk	Ringe økologisk	Ringe økologisk
Anholt	139	2.326	God økologisk	Høj økologisk	Ukendt	God økologisk
Kattegat Nordsjaelland	200 ¹	13.932	God økologisk	God økologisk	Ukendt	Moderat økologisk
Kattegat Ålborg Bugt	222	131	Moderat økologisk	Høj økologisk	Dårlig økologisk	Dårlig økologisk
Nordlige Kattegat Ålbæk Bugt	225	110	Moderat økologisk	Moderat økologisk	Ringe økologisk	Ringe økologisk
Hevring Bugt	138	35	Moderat økologisk	Moderat økologisk	Ringe økologisk	Ringe økologisk
Kattegat Nordsjaelland /Kalundborg Fjord	29	462	Moderat økologisk	Moderat økologisk	Ringe økologisk	Ringe økologisk
Sejerø Bugt	28	431	God økologisk	God økologisk	Ringe økologisk	Ringe økologisk
Storebælt SV	95	242	Ukendt	Ringe økologisk	Ringe økologisk	Ringe økologisk
Smålandsfarvandet, åbne del	206	253	Ringe økologisk	Moderat økologisk	Moderat økologisk	Ringe økologisk
Jammerland Bugt og Musholm Bugt	204	172	God økologisk	Moderat økologisk	Moderat økologisk	Moderat økologisk
Storebælt NV	96	242	Moderat økologisk	Moderat økologisk	Moderat økologisk	Moderat økologisk
Skagerrak	221	33	God økologisk	God økologisk	Ikke anvendelig	God økologisk
Nordlige Øresund	6	93	Moderat økologisk	God økologisk	God økologisk	Moderat økologisk
Langlandsbælt Øst/Langelandsundet	90	21	Ringe økologisk	Moderat økologisk	Moderat økologisk	Ringe økologisk
Køge Bugt	201	23	Moderat økologisk	Moderat økologisk	Moderat økologisk	Moderat økologisk
Femerbælt	208	16	Ukendt	Moderat økologisk	Moderat økologisk	Moderat økologisk
Lillebælt Syd	216	9	Ringe økologisk	Ringe økologisk	Ringe økologisk	Ringe økologisk
Det sydfynske Øhav	214	10	Ringe økologisk	Ringe økologisk	Ringe økologisk	Ringe økologisk
Faxe Bugt	46	3	God økologisk	Moderat økologisk	Moderat økologisk	Moderat økologisk
Østersøen, Bornholm	56	22	God økologisk	Ringe økologisk	Ringe økologisk	Ringe økologisk

¹ I DHI rapporten for standard havbrug position B er område 205 og 200 lagt sammen med en bruttotransport på (afrundet) 36 ton, hvilket er 14,4 ton for en udledning på i alt 40 ton. Område 205 fremgår ikke af denne liste, men det må være en fejl, da det meste N må forventes at gå til område 205 og ikke område 200 som anført her.

Ansøgning for Miljøgodkendelse/anmeldelse

Miljøstyrelsen

BYG
&
MILJØ

Strandvejen 101, 4281 Gørlev

Fase: Ansøgning

BOM-nummer: MaID-2021-5495

Klassifikation: Ingen klassifikationer

Indsendelse nr.: 1 (10-12-2021 08:18)

Projekt: Hesselø Havbrug

Ansøgningstyper: VVM anmeldelse i forbindelse med miljøgodkendelse/anmeldelse
Miljøgodkendelse/anmeldelse til ændring på bestående virksomhed

Sted(er)

Ejendomme: Ejendomsnr.: 010757, BFE numre: 2478655, 2478658, 2478659, 2478661

Matrikler: Matrikel nr.: 90b, Ejerlav: Reersø By, Kirke Helsingø

Personer tilknyttet projektet

Navn	Projektrettighed	Kontaktoplysninger
Jan Mousing (Indsendt af)	Projektejer	Bloustrødvej 24, 2970 Hørsholm jam@musholm.com +45 51337395
Musholm A/S	Kan udfylde og indsende ansøgningen	Strandvejen 101, 4281 Gørlev kt@musholm.com +45 58859007

Udfyld ansøgning

Den dokumentation der skal vedlægges ansøgningen når den indsendes.

Angiv CVR og P-nummer

UDFYLDT

CVR-nummer

17895907 - MUSHOLM A/S

P-nummer

1002452050 - MUSHOLM A/S

Strandvejen 101
4281 Gørlev

Ansøger og ejerforhold

UDFYLDT

Ansøgers navn	MUSHOLM A/S
Adresse	Strandvejen 101 Reersø 4281 Gørlev
Virksomhedens navn	MUSHOLM A/S
Adresse	Strandvejen 101 Reersø 4281 Gørlev
Angiv matrikelnummer, hvis det er forskelligt fra det fremsøgte	
Angiv P-numre, hvis der søges til flere P-numre	
Bemærkning	
Kontaktperson	Jan Mousing
Adresse	Bloustrødvej 24, 2970 Hørsholm
Telefonnummer	+45 51337395
Mailadresse	jam@musholm.com
 Er ejer forskellig fra ansøger?	Ja
Eventuelle yderligere bemærkninger	Der ansøges om miljøgodkendelse af et nyt havbrug, ejet af MUSHOLM A/S, beliggende ud for Hesselø i Kattegat. Dette stykke hav er ikke matrikuleret. Se bilag "Placering" for lokation.

Bilag

[Placering.pdf](#)

Ansøger og ejerforhold for ejeren af ejendommen

UDFYLDT

Markeret ikke relevant:

Der er tale om et havområde på 1.000 x 1.000 m beliggende ud for Hesselø i Kattegat. Se gerne bilag "Placering".

Vælg listebetegnelse for virksomhedens aktiviteter

(Obligatorisk)

UDFYLDT

Hovedaktivitet

Bilag 2, Listepunkt I 205, Dambrug og havbrug, Havbrug, dvs. opdrætsanlæg bestående af netbure, trådkasser eller lignende

Biaktiviteter

- Bilag 2, Listepunkt I 201, Dambrug og havbrug, Saltvandsdambrug
- Bilag 2, Listepunkt I 202, Dambrug og havbrug, Ferskvandsdambrug og andre fiskeproduktionsanlæg

Bilag

[Regnskab 2020 2021.pdf](#)

Oplys hvilke miljømæssige forhold ændringerne har indflydelse på

UDFYLDT

	Nye oplysninger om virksomhedens art (type og status)?	Nej
	Nye oplysninger om forholdet til VVM	Ja
	Bygningsmæssige ændringer, tidspunkter for bygge- og anlægsarbejder, driftsstart og planlagte ændringer i fremtiden?	Nej
	Ændringer til oversigtsplan og driftstid?	Nej
	Skal der indsendes nyt tegningsmateriale?	Nej
	Nye oplysninger om virksomhedens produktion?	Ja
	Nye oplysninger om bedst tilgængelige teknik (BAT)?	Nej
	Ændring i forhold til udledning til luft?	Nej
	Ændring i forhold til spildevand?	Nej
	Ændring i forhold til støj?	Nej
	Ændring i forhold til affald?	Nej
	Ændring i forhold til forurening af jord og grundvand?	Nej
	Ændring af forslag til vilkår om egenkontrol?	Nej
	Nye oplysninger om driftsforstyrrelser og uheld?	Nej
	Nye oplysninger om virksomhedens ophør?	Nej
	Ændringer til det Ikke-teknisk resumé?	Nej

Forholdet til VVM

UDFYLDT

 Er projektet opført på bilag 1 til VVM bekendtgørelsen

Hvis ja, angiv punktet på bilag 1

 Er projektet opført på bilag 2 til VVM bekendtgørelsen

Ja

Hvis ja, angiv punktet på bilag 2

1f. Intensivt fiskeopdræt

Eventuelle yderligere bemærkninger

DHI A/S har i 2017 udarbejdet en rapport til NaturErhvervsstyrelsen om de miljømæssige konsekvenser for et havbrug i en zone der dækker den ansøgte placering.

DHI A/S har i 2021 desuden udarbejdet et tillægsnotat, som yderligere detaljerer bruttotilførsel af N til vandplansområder, samt oplyser af 2017-rapporten er repræsentativ tillige for den ansøgte lokalitet.

Begge dokumenter vedlægges.

Bilag

[DHI Standardhavbrug Kattegat.pdf](#)

[Bruttotilførsel af kvælstof fra havbrug_B.pdf](#)

Beskriv det ansøgte projekt

UDFYLDT

Redegørelse:

Der vedlægges en nøjere beskrivelse.

Bilag

[Beskrivelse af Hesselø Havbrug.pdf](#)

Er din virksomhed en risikovirksomhed?

UDFYLDT

 Afkryds her, hvis din virksomhed er omfattet af risikobekendtgørelsen

Nej

Eventuelle yderligere bemærkninger

Oversigtsplan af virksomhedens placering

UDFYLDT

Markeret ikke relevant:

Der er tale om et havbrug. Der henvises til dokumentet "Placering"

Tegninger over virksomhedens indretning

UDFYLDT

Markeret ikke relevant:

Der er tale om et havbrug. Der henvises til dokumentet "Beskrivelse af Hesselø Havbrug"

Virksomhedens produktionskapacitet og råvareforbrug

UDFYLDT

Redegørelse:

Den maksimale produktionskapacitet er ca. 770 tons ørred.

Se i øvrigt bilaget "Beskrivelse af Hesselø Havbrug".

Virksomhedens procesforløb

UDFYLDT

Redegørelse:

Der henvises til dokumenterne "Beskrivelse af Hesselø havbrug" samt "DHI Standard havbrug Kattegat".

Et summarisk procesdiagram er desuden vedlagt.

Bilag

[Procesdiagram.pdf](#)

Oplysninger om energianlæg

UDFYLDT

Markeret ikke relevant:

Der er tale om et havbrug.

Driftsforstyrrelser og uheld

UDFYLDT

Redegørelse:

Se vedlagte dokument "Beskrivelse af Hesselø Havbrug"

Oplysninger om valg af den bedste tilgængelige teknik (BAT)

UDFYLDT

Redegørelse:

Havbruget er omfattet af Bilag 4 i godkendelsesbekendtgørelsen.

I relation til havbruget forpligtes dette til at indarbejde akvakulturmæssige BAT i driften. Dette kan eksempelvis være nyt foder med forbedret foderudnyttelse, nye eller forbedrede vacciner, eller forbedrede netbure.

Tegninger med placering og nummerering af virksomhedens luftafkast

UDFYLDT

Markeret ikke relevant:

Der er tale om et havbrug.

Tegninger over spildevandsforhold og befæstede arealer

UDFYLDT

Markeret ikke relevant:

Der er tale om et havbrug.

Spildevand: Oplysning om, hvor spildevand fra produktionen ønskes afledt til

UDFYLDT

Markeret ikke relevant:

Der er tale om et havbrug.

Tegninger over placering af råvarer, hjælpestoffer og affald

UDFYLDT

Markeret ikke relevant:

Der er tale om et havbrug.

Håndtering af f.eks. døde fisk er beskrevet i det vedlagte dokument "Beskrivelse af Hesselø Havbrug".

VVM - Arealanvendelse

UDFYLDT

Angiv det fremtidige samlede bebyggede m2 0

Angiv det fremtidige samlede befæstede areal m2 0

 Angiv om der er behov for grundvandssænkning Nej

Hvis ja, angiv hvor mange m3 der er behov for at udpumpe

Angiv projektets samlede grundareal i ha eller m2 0

Angiv måleenhed ha eller m2 0

Angiv projektets samlede bebyggede areal i m2 0

Angiv projektets samlede befæstede areal i m2 0

Angiv projektets samlede bygningsmasse i m3 0

Angiv projektets maksimale bygningshøjde i m 0

Angiv om projektet berører flere kommune end beliggenhedskommunen

Eventuelle yderligere bemærkninger Der er tale om et havbrug.

VVM - Karakteristika for driftsfasen og anlægsperioden

UDFYLDT

Angiv anlægsperioden 0

Angiv vandmængde i anlægsperioden 0

Angiv affaldstype og mængder i anlægsperioden 0

Angiv spildevandsmængde og type i anlægsperioden Ikke relevant. Der er tale om et havbrug hvor der indkøbes netbure og andet materiel hos tredjepart med henblik på opdræt af ørred.

Angiv håndtering af regnvand i anlægsperioden Ikke relevant. Der er tale om et havbrug hvor der indkøbes netbure og andet materiel hos tredjepart med henblik på opdræt af ørred.

Råstoffer – oplys om type og mængde i driftsfasen Ikke relevant. Der er tale om et havbrug hvor der indkøbes netbure og andet materiel hos tredjepart med henblik på opdræt af ørred.

Mellemprodukter – oplys om type og mængde i driftsfasen Ikke relevant. Der er tale om et havbrug hvor der indkøbes netbure og andet materiel hos tredjepart med henblik på opdræt af ørred.

Færdigvarer – oplys om type og mængde i driftsfasen Ikke relevant. Der er tale om et havbrug hvor der indkøbes netbure og andet materiel hos tredjepart med henblik på opdræt af ørred.

Vand – mængde i driftsfasen Ikke relevant. Der er tale om et havbrug hvor der indkøbes netbure og andet materiel hos tredjepart med henblik på opdræt af ørred.

Angiv håndtering af regnvand i driftsperioden

 Er der behov for belysning, som i aften og nattetimer vil kunne oplyse naboarealer og omgivelserne?	Nej
Hvis ja, angiv og begrund omfanget	
 Forudsætter projektet etablering af selvstændig vandforsyning?	Nej
Eventuelle yderligere bemærkninger	

VVM - Miljøforhold

UDFYLDT

 Er projektet omfattet af en eller flere af Miljøstyrelsens vejledninger eller bekendtgørelser om støj?	Nej
Hvis ja, angives navn og nr. på den eller de pågældende vejledninger eller bekendtgørelser	
 Vil anlægsarbejdet kunne overholde de vejledende grænseværdier for støj og vibrationer?	Ja
Hvis nej, angives overskridelsens omfang og begrundelse for overskridelsen	
 Vil det samlede anlæg, når projektet er udført, kunne overholde de vejledende grænseværdier for støj og vibrationer?	Ja
Hvis nej, angives overskridelsens omfang og begrundelse for overskridelsen	
 Giver projektet anledning til lugtgener eller øgede lugtgener i anlægsperioden og/eller i driftsfasen?	Nej
Hvis ja, angiv omfang og forventet udbredelse	
Beskriv de påtænkte foranstaltninger med henblik på at undgå, forebygge eller begrænse væsentlige skadelige virkninger for miljøet	
Der henvises til dokumentet "Beskrivelse af Hesselø Havbrug".	
 Er projektet omfattet Miljøstyrelsens vejledninger, regler og bekendtgørelser om luftforurening?	Nej
Hvis ja, angives navn og nr. på den eller de pågældende vejledninger, regler eller bekendtgørelser.	
 Vil anlægsarbejdet kunne overholde de vejledende grænseværdier for luftforurening?	Ja
Hvis nej, angives overskridelsens omfang og begrundelse for overskridelsen.	
 Vil det samlede anlæg kunne overholde de vejledende grænseværdier for luftforurening?	Ja
Hvis nej, angives overskridelsens omfang og begrundelse for overskridelsen.	
 Vil projektet give anledning til støvgener eller øgede støvgener i anlægsperioden eller i driftsfasen?	Nej
Hvis ja, angives omfang og forventet udbredelse.	
Eventuelle yderligere bemærkninger	
Der er tale om et havbrug. De VVM mæssige aspekter er relateret til tilladning af næringsstoffer og hjælpestoffer. Dette er beskrevet i de vedlagte dokumenter "Beskrivelse af Hesselø Havbrug" samt "DHI Standardhavbrug Kattegat".	

VVM - Forhold til BREF

UDFYLDT

 Er anlægget eller dele af anlægget omfattet af BREF-dokumenter? Nej

Hvis ja, angiv hvilke.

 Vil anlægget kunne overholde de angivne BREF-dokumenter?

Hvis nej, angiv og begrund hvilke BREF-dokumenter, der ikke kan overholdes.

 Er anlægget eller dele af anlægget omfattet af BAT-konklusioner? Nej

 Vil anlægget kunne overholde de angivne BAT-konklusioner?

Hvis nej, angiv og begrund hvilke BAT-konklusioner, der ikke vil kunne overholdes.

Eventuelle yderligere bemærkninger

VVM - Projektets placering

UDFYLDT

 Er projektet placeret i et område med registreret jordforurening? Nej

 Kan projektet rummes inden for lokalplanens generelle formål? Ja

Hvis nej, angiv hvorfor.

Der er tale om et havområde, hvor der ikke er en lokalplan.

 Forudsætter projektet dispensation fra gældende bygge- og beskyttelseslinjer? Nej

Hvis ja, angiv hvilke

 Indebærer projektet behov for at begrænse anvendelsen af naboarealer? Nej

Bemærkning til overstående

 Vil projektet kunne udgøre en hindring for anvendelsen af udlagte råstofområder? Nej

Bemærkning til overstående

 Er projektet tænkt placeret indenfor kystnærhedszonen? Nej

Bemærkning til overstående

 Forudsætter projektet rydning af skov? Nej

Bemærkning til overstående

 Vil projektet være i strid med eller til hinder for realiseringen af en rejst fredningssag? Nej

Bemærkning til overstående

Angiv afstanden fra projektet i luftlinje til nærmeste beskyttede naturtype i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3. Over 25 km

Rummer § 3 området beskyttede arter? Angiv i givet fald hvilke.

Angiv afstanden fra projektet i luftlinje til nærmeste fredede område. Over 25 km

Angiv afstanden fra projektet i luftlinje til nærmeste Habitatområde. Ca. 11 km.

 Vil projektet kunne overholde kvalitetskravene for vandområder og krav til udledning af forurenende stoffer til vandløb, søer eller havet? Ja

Bemærkning til overstående Der henvises til vedlagte dokument "DHI Standardhavbrug Kattegat"

 Er projektet placeret i et område, der i kommuneplanen er udpeget som område med risiko for oversvømmelse. Nej

Bemærkning til overstående

 Er projektet placeret i et område, der, jf. oversvømmelsesloven, er udpeget som risikoområde for oversvømmelse? Nej

Bemærkning til overstående

 Er projektet placeret i et område med særlige drikkevandsinteresser? Nej

Bemærkning til overstående

 Er der andre lignende anlæg eller aktiviteter i området, der sammen med det ansøgte må forventes at kunne medføre en øget samlet påvirkning af miljøet (Kumulative forhold)? Nej

Bemærkning til overstående

Vil den forventede miljøpåvirkning kunne berøre nabolande? Nej

Eventuelle yderligere bemærkninger

Andre relevante oplysninger

UDFYLDT

Redegørelse:

Hesselø Havbrug udgør et initiativ til styrkelse af den danske økologiske sektor. Projektet er samtidig placeret på en lokation til havnbrug, der er udpeget via en uvildig analyse ved DHI A/S, og er tillige nedskaleret til 40% af den størrelse, der i DHI's analyse er lagt til grund for de miljømæssige analyser. Derved sikres mod påvirkning af den lokale vandkvalitet, eller af tilgrænsende vandplansområder.

I tillæg til fuld efterlevelse af den danske og internationale miljølovgivning, samt til økologibestemmelserne, er MUSHOLM A/S indstillet på at etablere supplerende tiltag, der kan styrke den lokale indsats til forbedret klima, biodiversitet, og miljø. Dette foreslår MUSHOLM finder sted i samarbejde med Odsherred Kommune og lokale NGO'er. Ideerne hertil er nøjere belyst på <https://www.fremtidenshavbrug.dk/>.

Fortrolighed

IKKE UDFYLDT

Samlet oversigt over bilag

Bilag for 1. indsendelse (10-12-2021)[DHI Standardhavbrug Kattegat.pdf](#)[Placering.pdf](#)[Regnskab 2020 2021.pdf](#)[Procesdiagram.pdf](#)[Beskrivelse af Hesselø Havbrug.pdf](#)[Bruttotilførsel af kvælstof fra havbrug_B.pdf](#)**Dokumentationskrav**

Ansøgning: Forholdet til VVM

Ansøgning: Ansøger og ejerforhold

Ansøgning: Vælg listebetegnelse for virksomhedens aktiviteter

Ansøgning: Virksomhedens procesforløb

Ansøgning: Beskriv det ansøgte projekt

Ansøgning: Forholdet til VVM

Tidligere indsendelser

Der er ingen tidligere versioner

Miljøstyrelsen
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C

08.12.2021

Oplysning om lokation af det ansøgte havbrug

Der ansøges om etablering af et nyt havbrug i Kattegat på den såkaldte "position B", som udpeget i DHI's rapport "*Modellering af lokaliteter til havbrug. Vurdering af miljøeffekter. Standardhavbrug B i havbrugszone B*", fra februar 2017.

Med udgangspunkt i centrum i denne position søges om et havbrugsareal på ca. 1.000 x 1.000 m beliggende således:

Koordinat	N	Ø
SW	56° 11',269	011° 25'954
SØ	56° 11',269	011° 26'925
NØ	56° 11',809	011° 26'940
NW	56° 11',809	011° 25'953

Med venlig hilsen

MUSHOLM A/S

Jan Mousing

jm@musholm.com

Miljøstyrelsen
Tolderundsvej 5
5000 Odense C

09.12.2021

Beskrivelse af Hesselø Havbrug

1. Generelle forhold

Der ansøges om etablering af et havbrug med **økologisk produktion af regnbueørred** (*Oncorhynchus mykiss*) inden for følgende lokation i Kattegat:

Koordinat	N	Ø
SW	56° 11',269	011° 25'954
SØ	56° 11',269	011° 26'925
NØ	56° 11',809	011° 26'940
NW	56° 11',809	011° 25'953

Havdybden er ca. 21 m. Der opdrættes alene regnbueørred, og produktionssæsonen er fra april til december. Fra medio december til april ligger havbruget brak. Den maksimale produktion vil blive ca. 770 tons ørred.

2. Etablering af anlægget

Produktionen af fisk foregår i forankrede, cirkulære ovale opdrætsringe med en diameter på enten knap 40 m eller 60 m. Opdrætsringe og net er af en kraftig kvalitet, der ved mangeårig drift i Storebælt (Musholm Vest) vist sig egnede til produktion under åbne havforhold, med lejlighedsvis kraftig blæst og høj sø. Dybden af nettene forventes at være 6-7 meter i periferien og ca. 15 meter i centrum, og afstanden fra nettenes apex til bunden bliver 5-7 meter. Opdrætsringene vil rage ca. 1,5 meter op over havoverfladen.

Afmærkning af havbrugsområdet vil ske i overensstemmelse med Søfartsstyrelsens anvisninger (også i brakperioden). Havbruget vil ikke være meget synligt fra det omkringliggende hav, og kan ikke ses fra Sjælland.

Forankring vil ske med rammefortøjning. For hver opdrætsring består rammen af 4 stk. 80 m 24 mm wire med kops i enderne, wirene kobles sammen i én ramme, i hvert hjørne af rammen er der en fortøjningsplade, det er i den plade wirene fæstes med en sjækket. Fra hver fortøjningsplade og mod bunden føres der et tov eller Dyneema® efterfulgt af kraftig kæde og et high-hold anker eller lignende.

Anlægget etableres desuden i henhold til de danske og EU-mæssige regler for økologisk havbrug¹. Dette indebærer, at der ikke anvendes netbure, der er overfladebehandledede (med kobber eller lignende) af hensyn til overgroning med muslinger, og der er passende afstand til nærmeste konventionelle anlæg (>500 m).

¹ BEK nr 2168 af 23/11/2021; Commission Regulation (EC) 710/2009 af 5/08/2009

3. Drift af anlægget

Når havet om foråret når op på en temperatur på 4-5 °C, udsættes 2-årige sættefisk á ca. 700 - 900 g. Fiskene vil ved høsttidspunktet i efteråret have opnået en vægt på 3-4 kg.

Der vil i produktionssæsonen være sejladstid til anlægget 2 gange om dagen, dog 3 daglige sejladser i april/maj (udsætning), og ved høst i oktober-december.

I den daglige drift vil der blive anvendt foderskib og almindelige fiskekuttere, som er egnet til havbrugsdrift. Selve fodringen vil foregå fra et foderskib, hvorfra foderet bliver blæst ud med trykluft til hver enkelt opdrætsring. Under fodringen bliver fiskenes ædelyst fulgt nøje, og fodringen indstilles, så snart ædelysten er aftaget, eller dagens kvote er opbrugt.

Driften gennemføres desuden i henhold til de danske og EU-mæssige regler for økologisk havbrug. Dette indebærer:

- Alene anvendelse af økologisk foder (fiskemel fra særligt certificeret fiskeri, økologisk soja, farve fra naturlige kilder).
- Anlægget services fra skibe som ikke er bundmalet med blyholding maling.
- Alle fisk er født og klækket af økologiske moderfisk fra (MUSHOLMs egne) økologiske dambrug.
- Der foretages ingen kønssortering.
- Alle fisk renses og forarbejdes på MUSHOLMs slagteri og frysehus, begge godkendt til økologi.

Øvrige driftsmæssige foranstaltninger inkluderer:

- Der foretages ikke fugleregulering på anlægget.
- Der foretages ikke bundspuling eller anden aktiv slamfjernelse af aflejringer under anlæggene.
- Alt affald fra havbruget opsamles og bringes i land (Musholm eller Reersø).
- Opbevaring og transport sker uden gener for omgivelserne
- Olieaffald og klinisk affald (medicinrester) opbevares i lukkede beholdere, overdækket og på fast gulv uden afløb eller i spildbakke.
- Farligt affald bortskaffes mindst 1 gang årligt.

Høst, afblødning, døde fisk

- Ved høst bugseres opdrætsbure bugseres til Reersø og høstes derfra. Alternativt opsamles fiskene i brøndbåd. Der foretages således ikke gælning og afblødning på selve anlægget.
- Der sker tilsvarende ingen rensning af fisk på eller ved anlægget, alene nødslagtning.
- Døde fisk opsamles og opbevares under tætsluttende låg. Bortskaffelse af døde fisk sker efter de fastsatte kommunale regler herfor.
- Blod fra gælning og afblødning af fiskene opsamles i lukkede kar/dunke og bringes med i land.

4. Vedligeholdelse og klargøring af anlæg

Vinteropbevaring og vedligeholdelse og klargøring af anlægget sker ved øen Musholm omkring anlæbsbroen "Noret", og finder således sted i henhold til de eksisterende miljøgodkendelser for havbrugene Musholm Øst og Musholm Vest. Dette indebærer følgende:

- Opbevaringen af netposer sker i tætte beholdere, så der ikke sker udvaskning til jorden.

- Foder og hjælpestoffer opbevares i lukkede beholdere, og håndteringen sikrer, at der ikke opstår spild til jord eller hav.
- Rensning og vask af netbur finder sted på land ved et eksternt vodbinderi. Spildevandet fra rensning af netbur opsamles og behandles af vodbinderiet efter gældende lovgivning om spildevandsafledning.

5. Havbrugets miljøpåvirkning

5.1. Udledning af næringsstoffer

Havbruget indrettes så det maksimalt udleder 40 tons N per år. Tilsvarende vil havbruget maksimalt udlede 4,4 tons P.

Der benyttes alene indkøbt foder, der er godkendt i henhold til økologibestemmelserne. Foderkvotienten er under økologiske forhold højere end under konventionel produktion grundet de særlige krav til økologisk foder. Hesselø Havbrug forventer således en foderkvotient på ca. 1,3, svarende til en udledning på ca. 51,7 kg N per tons fisk.

Den maksimale produktion med en udledningsgrænse på 40 tons N forventes på denne baggrund at blive 772 tons økologisk ørred.

Udledningen dokumenteres gennem registrering af anvendt foder samt af tilvæksten i havbruget (inkl. døde fisk) (se pkt. 6).

Udledning af næringsstoffer vurderes på den pågældende lokalitet at indebære en beskeden betydning for vandkvaliteten. Således skriver DHI² om et modelleret havbrug (B) på den ansøgte lokalitet med en udledning på 100 tons N: *"eutrofieringseffekterne fra Standardhavbrug B er begrænsede i udstrækning, og dermed ikke kan forventes at påvirke vandkvalitet i de åbne havområder"*.

Nærfelteeffekter i form af svovlbakteriebelægninger, ophobning af organisk stof, og eventuel skade af bunddyrs livsbetingelser vil blive overvåget, og forventes ikke at forekomme i væsentligt omfang². Havbruget forventes heller ikke påvirke bundforholdene uden for havbrugsområdet².

Tilsvarende vurderes havbruget ikke at indebære negative konsekvenser for vandplansområder². DHI noterer på basis af en udledning på 100 tons N *"at der ikke forventes ændringer i vandplanområdernes økologiske tilstand mht. de kvalitetselementer, som potentielt kunne påvirkes (klorofyl, bundfauna og ålegræs)"*.

Miljøstyrelsen har anfægtet, at den præcist ansøgte lokalitet jf. ovenfor ikke er identisk med *hele* det beskrevne *"havbrugszone B"* i den nævnte 2017-rapport fra DHI, og at der derfor skulle ske en genberegning af betydningen af udledning af næringsstoffer med udgangspunkt i den konkret ansøgte lokalitet, uagtet at denne lokalitet udgør centrum for *"havbrugszone B"*.

² Rapport af DHI A/S: Modellering af lokaliteter til havbrug. Vurdering af miljøeffekter. Standardhavbrug B i havbrugszone B. Februar 2017. Ved Hanne Kaas, Mads Birkeland, og Flemming Møhlenberg. Rapporten vedlægges sagen.

MUSHOLM har udbedt sig DHI's kommentar hertil, og i brev den 1/12 2021³ udtaler DHI: *"Det vurderes at bruttotransport beregnet for den udpegede havbrugslokalitet i en havbrugszone, er repræsentativt for hele zonen."* Dermed finder MUSHOLM at resultaterne i den nævnte rapport fra DHI tillige kan finde anvendelse for den konkret ansøgte lokalitet.

Miljøstyrelsen har endvidere anfægtet, at der i 2017-rapporten fra DHI er anvendt en afskæring på 1 ton N når det gælder bruttotransporten af N til vandplansområder. Miljøstyrelsen udbeder sig således disse data i kg med henblik på styrelsens sagsbehandling. Med udgangspunkt i DHI's konklusion om at denne bruttotransport er skalerbar i forhold til havbrugets udledning³, kan følgende bidrag i kg N beregnes når den samlede udledning er 40, og ikke 100, tons N:

- Anholt, område 139: 2.326 kg N
- Skagerrak, område 221: 33 kg N
- Kattegat Ålborg Bugt, område 222: 131 kg N
- Kattegat Læsø, område 154: 498 kg N
- Hevring Bugt, område 138: 35 kg N
- Djursland Øst, område 140: 514 kg N
- Kattegat Nordsjælland, område 200: 13.932 kg N
- Kattegat Nordsjælland, 29: 462 kg N
- Århus Bugt, syd, Samsø og Nordlige Bælthav, område 219: 962 kg N
- Sejerø Bugt, 28: område 431 kg N
- Nordlige Øresund, område 6: 93 kg N
- Jammerland Bugt og Musholm Bugt, område 204: 172 kg N
- Storebælt NV, område 96: 242 kg N
- Køge Bugt, område 201: 23 kg N
- Lillebælt Syd, område 216: 9 kg N
- Østersøen, Bornholm, område 64: 0 kg N
- Faxe Bugt, 46: område 3 kg N
- Storebælt SV, 95: område 332 kg N
- Det sydfynske Øhav, område 214: 10 kg N
- Smålandsfarvandet, åbne del, område 206: 253 kg N
- Østersøen, Bornholm, område 56: 22 kg N
- Langelandsbælt Øst, område 90: 21 kg N
- Femerbælt, område 208: 16 kg N
- Nordlige Kattegat Ålbæk Bugt, område 225: 110 kg N

5.2. Sundhed, medicin, hjælpestoffer

Der udsættes og opdrættes alene fisk i henhold til gældende veterinære og økologiske regler.

Optræder der sygdom på anlægget, bliver dyrlægen kontaktet. Baseret på dyrlægens diagnose kan der eventuelt udskrives antibiotika i henhold til økologibestemmelserne (dvs. maksimalt 2 gange per sæson). Alle behandlinger registreres i driftsjournalen (mængder, tidsperiode), og tilsynsmyndigheden (Miljøstyrelsen) underrettes. Der kan alene anvendes tre typer antibiotika: oxolinsyre, sulfadiazin og trimethoprim.

³ Brev fra DHI af 1/12/2021 vedrørende bruttotilførsel af kvælstof fra havbrugenes ansøgte lokaliteter til alle vandområder i kg/å. Brevet vedlægges sagen.

Antibiotikabehandling indebærer ikke en risiko² for overskridelse af fastlagte grænseværdier⁴, eller ophobning i bundsediment, hvilket kan eftervises på tilsynsmyndighedens forlangende, baseret på en modelberegning.

De anvendte netbure er som nævnt ikke behandlet med kobber eller andet antibegronings-middel, hvorfor vurderinger i forhold til koncentrationer i vandet omkring havbruget af sådanne stoffer ikke er aktuelle.

6. Havbrugets egenkontrol og driftsjournal

Havbruget foretager en egenkontrol, hvor der indsamles sedimentprøver under netburene inden udsætningen af fisk, midt i sæsonen, samt i perioden med maksimal fiskebestand. Prøverne analyseres for kvælstof, fosfor, tørstof samt glødetab, samt (før sæsonstart) for medicinrester. Bunden under netburene observeres to gange årligt for belægnings med svovlbakterier, videofilmes, og sedimenttykkelsen og det iltede lag måles. I produktionsperioden foretages tillige ugentlige målinger af vandets iltindhold ned gennem vandsøjlen.

Havbruget fører en daglig driftsjournal som indeholder alle relevante oplysninger⁵. Driftsjournalen opbevares i 5 år.

7. Bedst tilgængelig teknologi (BAT)

Havbruget vil til stadighed stræbe på at indføre renere teknologi, hvor det er økonomisk og praktisk gennemførligt, f.eks. nye eller forbedrede vacciner.

Under hensyn til økologibestemmelserne vil havbruget løbende undersøges for mulighederne for en optimering af det anvendte foder, så udskillelsen af N og P minimeres.

8. Driftsforstyrrelser, uheld og havari

Havbruget vil mindst hver anden måned i produktionsperioden føre kontrol med netburene for at sikre, at der ikke er hul i nettet. Anlægget efterses tillige før et stormvarsel og efter kraftig blæst.

Havbruget udarbejder en beredskabsplan for havari på anlægget samt for større driftsuheld, hvor der er risiko for forurening af jord, luft eller vand. Ved driftsuheld foretages de fornødne anmeldelser og foranstaltninger for at undgå forurening, ligesom Tilsynsmyndigheden underrettes.

Tilsynsmyndigheden orienteres tillige, såfremt der sker udslip af fisk.

⁴ Som gennemsnit over 1 døgn ikke overskride Oxolinsyre: 15 µg/liter Sulfadiazin: 4,6 µg/liter Trimethoprim: 10 µg/liter. Uden for havbrugsområdet inden for højst et døgn, gennemsnitlig 1 gang pr. måned og med mindst 6 dage mellem de enkelte udledninger nå op på: Oxolinsyre: 18 µg/liter Sulfadiazin: 14 µg/liter Trimethoprim: 160 µg/liter. Det samlede daglige tab må i en 14-dages behandlingsperiode ikke overstige: Sulfadiazin: 40 kg/dag Trimethoprim: 8 kg/dag Oxolinsyre: 20 kg/dag 36.

⁵ Udsætning, vægt og antal. Vaccinationsstatus for sættefisk. Bruttoproduktion, vægt og antal. Døde, vægt og antal. Nettoproduktion, vægt og antal. Foderforbrug, vægt, specificeret på art og sammensætning. Udledning af kvælstof og fosfor. Medicin- og kemikalieforbrug, specificeret på mængde, art og sammensætning. Egenkontrolldata. Vedligeholdelse og reparation. Kontrol af netbure.

MUSHOLM

Ved alvorlige uheld foretager havbruget en evaluering af det passerede, opdaterer om nødvendigt beredskabsplanen med henblik på at forebygge fremtidige lignende uheld, og orienterer Tilsynsmyndigheden herom.

Ørreder på godt 2 år (700-900 g) fra MUSHOLMs økologiske dambrug udsættes i havbruget i april

Hesselø Havbrug

Produktionsperioden varer fra april til december og gennemføres i netbure som det viste. Eneste input er (økologisk) foder, der tildeles efter kvote og ædelyst. I tilfælde af behandlingskrævende sygdom kan antibiotikaholdigt foder anvendes efter nærmere veterinære og økologiske regler. Det omgivende havmiljø modtager næringsstoffer via fiskenes fækalier og gæller samt eventuelt foderspild. Havbunden under anlægget kan desuden blive påvirket i produktionsperioden.

Uden for produktionsperioden fjernes netburene og klargøres til den kommende sæson.

Høsten sker i oktober til december. Ørrederne er nu 3-4 kg. Fiskene indfanges med vod, elbedøves i vand, og aflives med afblødning. Fiskene slægtes på MUSHOLMs slagteri i Reersø

Musholm A/S
Reersø Havn
Strandvejen 101
4281, Gørlev

DHI A/S
Agern Allé 5
DK-2970 Hørsholm

Telefon +45 4516 9200

dhi@dhigroup.com
www.dhigroup.com

CVR-nr.: 36466871

Ref:
11094503

Init:
mbi

Dato:
01-12-2021

Vedrørende bruttotilførsel af kvælstof fra havbrugenes ansøgte lokaliteter til alle vandområder i kg/år

Produktion på Standardhavbrug i Kattegat vil resultere i en mertilførsel af næringsstoffer til de omgivende vandområder, jf. Vandrammedirektiv. Tilførslen af næringsstoffer til de nærtliggende kystnære vandområder er opgjort for kvælstof. Dette notat vedrører bruttotransport ind i vandområder fra havbrug B.

Beregningerne af bruttotransport ind i vandområder er udført med den koblede hydrodynamiske og økologiske model anvendt ved projektet "Modellering af lokaliteter til havbrug" med fokus på potentielle nye lokaliteter i Kattegat. Detaljer vedr. modellering og de specifikke havbrugslokaliteter fremgår af rapporterne nederst i notatet (findes på Miljøstyrelsens hjemmeside). Bruttotransporten er en opgørelse af hvor meget kvælstof, der er transporteret ind i et vandområde uden hensyn til de processer, som 'taber' kvælstoffet igen, fx at kvælstoffet føres ud af området igen, eller omsætte i vandområdet.

Størrelsen af bruttotransporten til de forskellige vandområder afspejler primært den herskende strømretning i områderne mellem standardhavbruget og de enkelte vandområder samt afstanden mellem havbruget og de forskellige vandområder - jo kortere afstand i strømretning fra havbrug jo større bruttotransport.

Det vurderes at bruttotransport beregnet for den udpegede havbrugslokalitet i en havbrugszone, er repræsentativt for hele zonen. Det vurderes endvidere at bruttotransporten er skalerbar, således at en opgjort bruttotransport ved udledning af 100 ton N, vil være den dobbelte ved udledning af 200 ton N.

Beregne bruttotransport ind i åbne kystnære vandområder fremgår af Tabel 1.

Tabel 1 Oversigt over de beregnede bruttotransporter ind i vandområder (kg år⁻¹), uden hensyntagen til transporten ud af området og det interne tab. Beregninger er baseret på udledning af 100 ton N. Er der anvendt en anden N udledning fremgår udledningen (i ton år⁻¹) i parentes efter havbrugets bogstav, f.eks. B (20).

Område/Havbrug	B	B (20)
Anholt, 139	5861	1172
Skagerrak, 221	83	17
Kattegat Ålborg Bugt, 222	327	65
Kattegat Læsø, 154	1244	249
Hevring Bugt, 138	87	17
Djursland Øst, 140	1284	257
Kattegat Nordsjælland, 200	34819	6964
Kattegat Nordsjælland 29	1154	231
Århus Bugt, syd, Samsø og Nordlige Bælthav, 219	2405	481
Sejerø Bugt, 28	2695	539
Nordlige Øresund, 6	233	47
Jammerland Bugt og Musholm Bugt, 204	429	86
Storebælt NV, 96	604	121
Køge Bugt, 201	57	11
Lillebælt Syd, 216	23	5
Oestersøen Bornholm 64	1	0
Fakse Bugt., 46	12	2
Storebælt SV, 95	829	166
Det sydfynske Øhav, 214	24	5
Smålandsfarvandet, åbne del, 206	633	127
Østersøen, Bornholm, 56	13	3
Langelandsbælt Øst, 90	52	10
Femerbælt, 208	41	8
Nordlige Kattegat Ålbæk Bugt, 225	275	55
Total	53185	10637

Havbrugsrapporter

https://mst.dk/media/147851/dhi2017_standardhavbruga.pdf

https://mst.dk/media/147855/dhi2017_standardhavbrugb.pdf

https://mst.dk/media/147853/dhi2017_standardhavbrugc.pdf

https://mst.dk/media/147850/dhi2017_standardhavbrugd.pdf

https://mst.dk/media/147854/dhi2017_standardhavbrugf.pdf

https://mst.dk/media/147858/dhi2017_standardhavbrugf.pdf

https://mst.dk/media/147857/dhi2017_standardhavbrugg.pdf

https://mst.dk/media/147859/dhi2017_standardhavbrugh.pdf